

Program prac konserwatorskich do podbitki i drewnianych detali dekoracyjnych budynku NOT przy ul. Złotoryjskiej 87

województwo dolnośląskie / powiat legnicki / gmina Legnica

Opracowanie: mgr Katarzyna Łopatowska

mgr Mateusz Stankiewicz

Legnica, luty 2024 r.

SPIS ZAWARTOŚCI

1. WSTĘP.....	3
2. KARTA TYTUŁOWA.....	3
3. RYS HISTORYCZNY.....	4
4. OPIS OBIEKTU, BUDOWA TECHNOLOGICZNA OBIEKTU ORAZ TECHNIKA WYKONANIA	4
5. OPIS WARUNKÓW PRZECHOWYWANIA OBIEKTU	9
6. STAN ZACHOWANIA ORAZ PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ	9
7. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH	10
8. FOTOGRAFIE	11

1. WSTĘP

Przedmiotem niniejszego dokumentu jest program konserwacji drewnianych elementów dachu i podbitki dachu budynku NOT-u przy ul. Złotoryjskiej 87

2. KARTA TYTUŁOWA

OBIEKT: Dom mieszkalny -willa

DATA POWSTANIA: 1887-1902

NR WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW: zabytek nr 983/L z dnia 8.05.1993

AUTOR: Dom zbudowany przez właściciela cegielni Hansa Rothera dla siebie i swojej rodziny

INSKRYPCJE: brak,

LOKALIZACJA: , Legnica ul. Złotoryjska 87 , województwo dolnośląskie, powiat legnicki,

WŁAŚCICIEL: Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo Technicznych Naczelna Organizacja Techniczna „Zagłębia Miedziowego”

MATERIAŁ I TECHNIKA: mury fundamentowe i ściany konstrukcyjne z cegły maszynowej pełnej, typowej i kształtowej ułożone na zaprawie wapiennej i cementowo-wapiennej, Ściany poddasza częściowo szkieletowe. Budynek oblicowany cegłą pełną i kratówką. Normalną i profilowaną, czerwoną, wiśniową, zendrówką i cegłą glazurowaną barwioną na zielono.

WYMIARY OGÓLNE:

Kubatura : 2459 m³

Powierzchnia użytkowa :541 m²

KSZTAŁT: niesymetryczny, nieregularny, tworzący wieloboczną figurę o zygzakowatym konturze. Rzut części zasadniczej powstał z przecięcia się dwóch prostokątów, do którego dołączone dwie wieloboczne przybudówki od strony wsch. I zach. oraz prostokątny ganek od południa. Układ 2 traktowy z jedną osią poprzeczną, z odrębnymi klatkami schodowymi (3) na każdą kondygnację z jedną drogą komunikacyjną.

3. RYS HISTORYCZNY

Dom zbudowany przez właściciela cegielni w Legnicy jako budynek mieszkalny. Hans Rother zbudował go dla siebie i swojej rodziny. Mieszkał tam jeszcze w 1930 roku. W 1939 roku dom zamieszkuje kupiec W. Mews. Po II wojnie światowej po przejęciu przez Rosjan mieściło się w nim Technikum Hutnicze (od 1966 do 1979) , a następnie NOT (Naczelna Organizacja Techniczna), pozostająca właścicielem do dziś. Przeprowadzone remonty i prace konserwatorskie:

1981-roboty posadzkarskie i boazerijne

1985-roboty malarskie

1986-roboty malarskie, budowlane wewnątrz i elewacyjne

1988- roboty instalacyjne c.o. i wodno- kanalizacyjne.

4. OPIS OBIEKTU, BUDOWA TECHNOLOGICZNA OBIEKTU ORAZ TECHNIKA WYKONANIA

Obiekt położony na działce ograniczonej skrzyżowaniem ulic: Złotoryjskiej, Hutników i Artyleryjskiej. Teren działki płaski pojedynczo zadrzewiony, otoczony ogrodzeniem stalowym „ neogotyckim” na ceglanej ławie i z filarem ceglany w narożu działki, filar zwieńczony 2-spadowo z ułożonych warstwowo okapników ceramicznych ozdobiony czołganką.

Mury fundamentowe i ściany konstrukcyjne z cegły maszynowej pełnej, typowej i kształtowej, ułożonej na zaprawie wapiennej i cementowo-wapiennej. Ściany poddasza częściowo szkieletowe. Budynek oblicowany cegłą pełną i kratówką, normalną i profilowaną, czerwoną, wiśniową, zendrówką i cegłą glazurowaną barwioną na zielono. Sklepienia werandy wschodniej z cegły żółtej. Elewacja z cegieł ułożonych wątkiem główkowym. Wiązania murów na zaprawie wapiennej i cementowo-wapiennej. Tynki wapienne i cementowo-wapienne, w sanitariatach glazura. Wymalowania: stolarka i lamperie- olejnicą, ściany farbą wapienno kredową i emulsyjną.

Sklepienia: krzyżowo-żebrowe w przedsionku, ganku i werandzie, żaglaste nad klatką schodową.

Stropy: w piwnicach ceramiczne odcinkowe na belkach stalowych nad parterem-żelbetowe, nad piętrem i poddaszem-drewniane belkowe z podsufitką otynkowane.

Więźba dachowa: drewniana konstrukcja płatwiowo-kleszczowa z podparciem 1 słupem.

Dach: wielospadowy z okapem, 2-,1-spadowe, naczółkowe, kryty łupkiem płaskim w układzie francuskim w „karo” Nad przybudówkami i gankiem dach płaski, tarasowy, kryty terakotą i papą bitumiczną.

Posadzki i podłogi: w piwnicach cementowe, na parterze-terakotowe i drewniane (parkiety). I piętro i poddasze- parkiety i podłogi.

Schody: główne wejściowe kamienne granitowe, 1 biegowe proste ze spocznikiem, wsparte na sklepieniu beczkowym pom. pod schodami. Schody do piwnicy cementowe, na 1 piętrze żeliwne, 2 biegowe z ażurowymi podstopnicami, kutą balustradą i profilowaną drewnianą poręczą; na poddasze drewniane zabiegowe z balustradą, słupek i tralki toczone, poręcz profilowana; na strych drewniane proste jednobiegowe z balustradą drewnianą, bez tralek z poręczą profilowaną.

Otwory drzwiowe i okienne: prostokątne, półokrągłe, okrągłe, łukowe odcinkowe, w ościeżach gładkich i profilowanych. Stolarka okien skrzynkowa i krosnowa malowana olejno. Stolarka drzwiowa- oryginalna płycinowa, szklona i pełna malowana j.w.

Drzwi: zewnętrzne główne wejściowe 1) 2 skrzydłowe , pełne płycinowe odrzwia krosnowe z naświetlem półokrągłym, szklonym osłoniętym kratą ozdobną, kutą o motywie roślinnym.

Skrzydła trzy płycinowe : górne profilowane, 2 z dekoracją diamentową, 1 gładka. Ślemię profilowane, listwa przymykowa gładka, cokolik gładki sfazowany profilem. Zawiasy czopowe, zamek wpuszczany, 2) wejścia do piwnicy- pełne 1 skrzydłowe, płycinowe gładkie. 3) pełne z blachy stalowej na ramie prostokąt. 4) prostokątne, pełne, płytowe, na zawiasach pasowych współczesnych. Drzwi wewnętrzne: 5) prostokątne 1 skrzydłowe, pełne, 6 płyc. opofil., odrzwia skrzynkowe z płycinami jw. w opasce dREW. profil. Zawiasy czopowe zamek wpuszczany. 6) prostokątne 2 skrzydłowe, pełne, 6 płyc. dalej opis jw. 7) prostokątne, 2 skrzydłowe płyc. szklone odrzwia krosnowe z półokrągłym naświetlem. Skrzydło 2 płyc. górna szklona szkłem zbrojonym współczesnym, dolna gładka opofil. Skrzydła otwierane w dwóch kierunkach . Ślemię profil. Dekorowane fryzem kostkowym. 8) prostokątne 2 skrzydłowe szklone z półokrągłym naświetlem na zewnątrz i prostokątnym wewnątrz. Drzwi podwójne skrzynkowe płyc. (brakuje skrzydeł wew.) górna płycina szklona, dolna jw.

Ślemię profil. listwa przymykowa –pilaster. Drzwi na zabudowana „werandę”. 9) łukowe odc., płyc. szklone, 2 skrzydła dzielone kwadratowym słupkiem, odrzwia skrzynkowe, opaska. Skrzydło 2 płyc.- dolna jw. , górna szklona w szczeblinach 5 poziomowa, 4 dzielna. Zawiasy i zamek jw. –wszędzie. 10) prostok. 1 skrzydłowe , pełne współczesne typowe 11) łukowe wsp.

Okna: krosnowe- 1) łuk. Odc. 2 skrzydłowe, 2 dzielone, 2 poziome, szklone w szczeblinach pojedynczych 2) łuk. odc. jednopodziałowe 3) półokrągłe 1 skrzydłowe 1 dzielone 2 poziome.

Bryła: nieregularna na wysokim cokole, w całości podpiwniczona, 3 kondygnacyjna wraz z użytkowym poddaszem. Korpus budynku utworzony przez dwa prostopadłościany przecinające się pod kontem prostym, nakryty dwuspadowymi dachami z naczółkiem , z pozornym ryzalitem od str. Pd. Obiekt wielobryłowy, wolno stojący.

Elewacje: wszystkie na wysokim ceglany cokole i opracowane cegłą licówką.

Elewacja frontowa południowo-wschodnia: 3 kondygnacyjna z użytkowym poddaszem licząc. 3 osiowa, wielobryłowa; do środkowego 1 osiowego ryzalitu przystaje od pd. 1 osiowy 1 kondygnacyjny ganek, a od wsch. Nieregularna 6 boczna dobudówka, 1 kondygnacyjna, 5 osiowa(od frontu 1 osiowa) Podziały poziome akcentowane przez gzymsy obiegające obiekt przez wszystkie elewacje oprócz zach. cokołowy, podokienny, i kordonowy 1 kondygnacji, podokienny 2 kondygnacji i podokapowy. Elewacja ryzalitu (skrzydła) 2 kondygnacja plus trzecia kondygnacja w poddaszu 2 osiowa w przyziemiu i 2 kondygnacji, 1 osiowa w 1 k. i poddaszu. W przyziemiu dwa okna łukowe odcinkowo okratowane, węgarty uskokowe ,

nadproże profilowane, ok. 2 dzielne, 2 poziom. 2 skrzydł. W 1 kondygnacji 1 oś-otwór łuk. odc. o szer. 2 osi przyziemia i 2 kondygnacji, obramiony cegłą profilowaną, zdobioną co druga nakładką w formie pęka kwiatu, w kolorze złotym, rozglifiony na zewnątrz. Cegły zróżnicowane kolorystycznie-czerwona-wiśniowa na przemian, ława skośna z 3 warstw okapników ceramicznych zakończona gzymsem podokiennym profilowanym, rozciągającym się na całą szerokość fasady. W podokniu rząd 5 płycin opierzonych ceramicznymi rozetami. Na wysokości górnych narożników okna biegnie fryz ceramiczny w formie kwadratowych nakładek z wyciętym czwór-liściem, złotych na niebieskim tle. Okno 3 dzielne 2 poziomowe, 6 skrzydłowe, z prof. śłemeniem i słupkiem w formie pilastra z dekoracją architektoniczną (motyw ten powtórzony na pozostałych oknach obiektu). Ponad oknem gzyms kordonowy ząbkowy z cegły glazurowanej, barwionej na zielono, na którym wspierają się dwa wsporniki w formie półfilarów z c. profil., dźwigające 2 bliźniacze okna 2 kondygnacji półokrągłe z węgarami w kształcie kolumny dzielonej w połowie gzymsikiem, zwieńczonej głowicą „gotycką” roślinną. W podokniu między półfilarami, płyc. łukowe (łuk wklęsło wypukły) wypełnione ceramicznym motywem, jasnoczerwony kwiat na niebieskim tle. Pas elewacji między oboma gzymśami dekorowany ciągle znakiem X powstałym z użycia ciemniejszej cegły (brązowej). Łuki otworów okien profilowane w 2 odcieniach czerwieni. Okna 3 podziałowe z nadśłemeniem. Nad łukami ceramiczne rozetki, nad nimi zielony fryz diamentowy, wyznaczający dolny poziom następnej kondygnacji początek trapezowego szczytu. 3 pola między rozetami w formie płycin dekorowanych ceramicznym motywem gałęziowym i kwiatowym. W środkowej płycinie na tle liści dębu wstęga z datą „1887” Na wysokości śłemenia okien gzyms ząbkowy podokapowy wznosi się pionowo i półokrągło otacza okno poddasza: okrągłe, 2 dzielne, 2 poziomowe, obramione 2 barwną profilowaną cegłą. Płyciny między oknem a gzymsem wypełnione roślinną dekoracją ceramiczną. Ściana ponad gzymsem podokapowym we wszystkich elewacjach osadzona na zewnątrz na grubość gzymsu. Trapezowy szczyt poprzedza drewniana konstrukcja wysuniętego wiażara w formie wpisanego w prostokąt i trapez półokręgu wypełniona bogatą ażurową dekoracją o motywach roślinnych wsparta na ozdobnie profilowanych rysiach i podrysiach. Belki konstrukcji opofilowane ozdobnie. Ponad szczytem 2 spadowy dach z naczółkiem, okapowy, w którego połąci drewniana lukarna z oknem 2 poziomowym, 2 dzielnym, 1 skrzydłowym, szczeblinowym, nakryta 4 spadowym daszkiem wieżowym ze sterczynką zwieńczoną kulą. Identyczne lukarny w obu bocznych połąciach dachu ryzalitu. Widoczny dach korpusu wysoki francuski, 2 spadowy (widoczna 1 połąć wspólna dla bocznych skrzydeł/ryzalitów opisanych dalej), kryty łupkiem płaskim w układzie francuskim, kalenica zakończona nad naczółkiem sterczynką z talerzem, iglicą i wiatrowskazem. Nad połącią wschodniego ryzalitu wysoki ceglany komin, 4 kanałowy, zwieńczony arkadową nadstawą z dwuspadowym ceramicznym daszkiem z żabkami. Elewacja ganku wejściowego : portyk jednokondygnacyjny wsparty na 4 kolumnach przylegający do budynku od strony pd.-zach. i pd.-wsch., otwarty 1 przeszłowy, zwieńczony gzymsem i murowaną balustradą tarasu, płycinową jak w podokniu 2 kondygnacji ryzalitu, zwieńczoną gzymsem stanowiącym przedłużenie gzymsu podokiennego 2 kondygnacji. W narożniku zewnętrznym balustrady zdwojone półfilary i pojedyncze na styku z budynkiem. Łuk przeszła ganku półokrągły, podłucze z profilowanej cegły. Od strony pd.-wsch. prowadzą schody kamienne do wejścia głównego. Kolumny portyku stoją na filarach i półfilarach, bazy ozdobione żabkami, kapitele „gotyckie” z motywem roślinnym, dźwigają sklepienie krzyżowo-żebrowe: żebra z cegły profilowanej, zwornik ceramiczny z motywem roślinnym, wysklepki z cegły żółtej. Przęsło zwieńczone gzymsem ząbkowymi balustradą. Na dościeniu sklepienia (ściana pd.-zach. ryzalitu) relief wypukły ceramiczny ze sceną: dwaj młodzieńcy w postawie swobodnej, w strojach renesansowych z kordzikami u pasa, opierają się symetrycznie o tarcze herbową, na której wstęga z napisem Salve. Tło sceny ornament gałązkowy z liściem dębu. Elewacja pd.-

zach. ganku – 1 kondygnacyjna, 1 przeszłowa, 1 osiowa. W przyziemiu okno łuk. odc. 2 dzielne opracowane jw. okratowane. Nad cokołem balustrada międzykolumnowa z kwadratowymi płycinami z rozetami, wyżej elewacja analogiczna do pd.- wsch. Elewacja korpusu- 2 kondygnacyjna, 2 osiowa po jednej osi z dwóch stron ryzalitu. Oś lewa- drzwi balkonowe współczesne, szklone górą. Oś prawa-okno łuk. odc. z podziałem jw. Elewacja przybudówki wschodniej „werandy”: 1 kondygnacyjna, 6 boczna. Część werandy- 4 boczna; od pd.-zach. 1 osiowa od wsch. 3 osiowa. Wszystkie osie to otwory łukowe pełne, obramione jak okno łukowe ryzalitu (opisane) i z tymi samymi podziałami. W przyziemiu werandy-2 osie od wsch.- łukowy odc. drzwiowy (drzwi prostok. płytowe, pełne, 1 skrzydłowe) i okienny jw. Pozostałe dwa boki przybudówki: od strony pn.-wsch.- 1 osiowy, w przyziemiu otwór jw. w kondygnacji łukowy odc. z podziałem okna jak w werandzie od strony pn.-zach. – elewacja bez osiowa. Przybudówka zwieńczona balustradą jak nad gankiem: pełna z arkadkowymi płycinami i dekoracją jw. zwieńczoną nadto metalową balustradką, ażurową, kutą, z motywem roślinnym. Podokienniki w werandzie płycinowe z rozetami. Podział gzymsami jw. Dach nad całą elewacją pd.-wsch. frontową: widoczna 1 połącz łamana, wysoka nad cz. Środkową z krótką kalenicą zwieńczoną skrajnie 2 sterczynkami jw. między, którymi rozpięta jest ażurowa kuta balustrada. W połącz wspólnej dla dachów ryzalitu pn.-wsch. i pd.-zach. lukarny: lewa trapezowa, 1 podziałowa, kryta daszkiem 2 spadowym z kozubkiem i sterczynką, prawa kwadratowa, okno 4 podziałowe w szczeblinach, kryta daszkiem wieżowym 4 spadowym i ze sterczynką jw. Dwa kominy jak wcześniej opisane.

Elewacja północno-wschodnia: 3 kondygnacyjna z poddaszem użytkowym, 2 osiowa rozczłonkowana na : el. Przybudówki wschodniej (już opisana), el. 2 kondygnacji ryzalitu frontowego (2 osiowa: lewa os. drzwi na taras, jak wcześniej opisane, prawa-okno łuk. poziomowe. Wyżej gzyms ząbkowy jw.); el. Ryzalitu (skrzydła) pn.-wsch. oraz el. boczna skrzydła pn.-zach. Ryzalit północno –wschodni: 2 kondygnacyjny plus poddasze użytkowe, 1 osiowa w kondygnacji nadziemnych i 2 osiowa w przyziemiu (otwory łuk. odc. w profil. obramieniach, 2 dzielne. 2 skrzydłowe. Podziały gzymsami jak w pozostałych elewacjach. W 1 kondygnacji ok. łuk. odc.- podział jw. z fryzem ceramicznym na wysokości górnych narożników jak opisany. W 2 kondygnacji nad gzymsem podokiennym okno półokrągłe 3 podziałowe z nadświetleniem, w profilowanym obramieniu. Nad nim kompozycja z 3 płycin wypełniona ceramiczną dekoracją z liści bluszczu (płyc. skrajne półokrągłe) i nenufarów-środkowa, zamknięta trójlistnym łukiem, u dołu odcinkowym, w której centrum inicjały właściciela: w dużej literze R wpisana litera H. Ponad płycinami „biforium” okna bliźniacze łuk. pełne, 2 poziome, 1 dzielne. Nad filarem śr. biforium okrągła płycina z datą „ 1909”. Całą kompozycję płycinowo- okienną obiega gzyms ząbkowy zakończony łukiem pełnym odwieszonym. Trójkątny szczyt wysadzony przed lico ściany na grubość i kształt gzymsu, poprzedza go konstrukcja drewniana, w formie łuku pełnego, dźwigającego koło sternicze okrętu. Rysie, podrysie i pozostałe elementy konstrukcji ozdobnie profilowane. Szczyt okapowy zwieńczony kozubkiem i sterczyną jw. Dach 2 spadowy kryty jw. z lukarną (opisaną) w połącz południowej, która jest wspólną z połączą korpusu.

Elewacje ryzalitu, przybudówek pn.-zach. opisane dalej.

Elewacja północno-zachodnia: niesymetryczna, wielobryłowa, 2 kondygnacyjna z poddaszem użytkowym w ryzalicie, 7 osiowa. Podziały poziome jw. Na 1 planie jednokondygnacyjna przybudówka z 3 bocznie zamkniętą i wysuniętą do przodu loggią, 3 osiową: w przyziemiu przybudówka 4 osiowa- lewa oś to drzwi, otwór łuk. odc. (wtórny) drzwi jednoskrzydłowe z blachy, pełne: kolejne 3 osie okienne łuk., boczne 1 podziałowe. Osie loggi w 1 kondygnacji łukowe odc. okna, obramione jw., środkowe 2 dzielne, 2 poziome skrajne- 2 poziome, 1 dzielne. Elewacja wschodniej przybudówki 1 kondygnacyjna, 1 osiowa-okno odcinkowe. 1 dzielne, 2 poziome, obramione jw. Przybudówka zwieńczona gzymsem kordonowym i

balustradą murowaną, ograniczającą taras kryty papą bitumiczną. Za przybudówką fragment 1 kondygnacyjnego ryzalitu bezosiowego po lewej stronie (wsch.) i 1 osiowy z prawej: okno łuk. odc. opisane dalej. W głębi po lewej str. (wsch.)- elewacja skrzydła pn.-wsch. 2 kondygnacyjowa, 1 osiowa, z podziałami jak dotąd. W przyziemiu prostokątny otwór, okno 2 dzielne, 1 poziome, w 1 kondygnacji-otwór prostokątny (wtórny) okno 2 dzielne, 2 poziome, 2 kondygnacja bezosiowa, nakryta połącią 2 spadowego dachu ryzalitu. W 1 kondygnacji jest też fryz ceramiczny wcześniej opisany. Po prawej stronie przybudówki i ryzalitu: w przyziemiu niska współczesna dobudówka. Wyżej elewacja 2 kondygnacyjna, 2 osiowa, podzielona pionowo na część ceglana(ryzalit) i otynkowaną (dobudowa późniejsza) w $\frac{3}{4}$ szerokości. Brak podziałów poziomych, śladowo zachowany fragment gzymsu ząbkowego . W ch. oryginalnej w 1 i 2 kondygnacji 1 oś.: otwór ok. łuk. odc. 1 dzielne, 2 poziome. W części otynkowanej- także 1 oś na 2 kondygnacjach, otwór prostokątny, ościeża gładkie, okna 2 poziome, 1 dzielne. Ponad elewacją dorobiony okap o łagodniejszym nachyleniu od połąci okapu oryginalnego dachu, wysokiego, francuskiego wcześniej opisanego.

Druga kondygnacja ryzalitu- 2 osiowa, otwory łuk. półokrągłe, lewa oś-okno 3 podziałowe z nadświetleniem, prawa-okno, 2 skrzydłowe, płyc. szklone z nadświetleniem. Ponad otworami fryz diamentowy wydzielający trapezowy szczyt z rozetą (1 oś, w niej 4 okienka okrągłe i 4 trójkątne). Podział architektoniczny ściany szczytowej i konstrukcji drewnianej, jak w elewacji przeciwległej z tym, że konstrukcja nie jest wypełniona ażurem. W naczółku trapezowa lukarna 1 podziałowa, jak wyżej opisana. Naczółek zwieńczony sterczynką jak analogiczny, dach ryzalitu 2 spadowy , kryty jw. z 4 kanałowym kominem jw.

Elewacja południowo- zachodnia niesymetryczna, wielobryłowa, z pozornym ryzalitem i gankiem, 4 osiowa, 2 kondygnacyjna z użytkowym poddaszem. Opisane dotąd podziały poziome obejmują tylko prawą stronę fasady do pozornego ryzalitu. Lewa strona na wysokim cokole z profilowanym gzymsem cokołowym i ząbkowym podokapowym, który nie obejmuje części otynkowanej czyli narożnika bud. dostawionego później o szer. 1, 3 m bezosiowego. W przyziemiu lewej strony fasady- 1 oś okienna. (łuk. odc., okno 2 dzielne, w ozdobnej kracie, węgary uskokowe, nadproże profilowane) Ta część fasady: 2 kondygnacyjna, 2 osiowa ze zróżnicowanymi poziomami osi. W pierwszej kondygnacji od lewej strony otwór okienny biforyjny odcinkowy, dzielony słupkiem profilowanym. Mieści dwa okienka łuk. odc., 2 poziom, 1 dzielne, osłonięte kratą. Oś sąsiednia stanowi otwór łuk. odc., opracowany jw. z 3 oknami : niżej bliźniacze odc., 1 podziałowe, wyżej okrągłe, 1 podziałowe. Analogiczna jest lewa oś 2 kondygnacji, sąsiadująca z oknem –okrągłe jednopodziałowe oprofilowane.

Elewacja pseudoryzalitu 1 osiowa, 2 kondygnacyjna z użytkowym poddaszem. Podziały poziome- jak w elewacji frontowej. W przyziemiu – okno odcinkowo opracowane jak w opisanej w tej elewacji. Otwór 1 kondygnacji półokrągły, oprofilowany z dekoracją ząbkową okratowany ozdobnie. Okno 3 podziałowe z nadświetleniem. Okno 2 kondygnacji, 2 poziome 2 dzielne, łuk. odc., Gzyms podokapowy powtarza wykrój łuku okna i oddziela okno poddasza , okrągłe 1 podziałowe. Szczyt trójkątny zabudowany konstrukcją z rysiami o formie geometrycznej, powstałej przez przecięcie się przyprostokątnych wyprowadzonych z wierzchołków trójkąta szczytu- od okapów biegną belki, od podstawy- słup okrągły, dzielony gzymsikami i profil. Szczyt zwieńczony sterczyną jw. opi. Ale ujeta po bokach stalową rozetą. Nad całą fasadą 1 spadowa połąć dachu korpusu. (którą przecina i ma wspólną połąć d. ps. ryzalitu) z lukarną. ł. odcin. krytą 2 spad. daszkiem z okapem i ozdobnym płyc. szczytem. Pozostała część elewacji pd.-zach. stanowi element ganku(opisana), przysłaniająca bezosiową elewację 2 kondygnacji frontu.

Wnętrze: bezstylowe. Sień: neogotycka sklepiona krzyżowo-żebrowo, narożne ćw. Filary z zendrówki, wsporniki i zwornik ceramiczne, roślinny ornament wysklepki i doścień otynkowane. Na ścianie tondo z malowidłem- postać alegoryczna z patetą palarską w

pracowni. Posadzka ceramiczno -terrakotowa . Weranda opracowana architektonicznie jw. ale wysklepki z cegły odsłoniętej. Sklepienie 2 przeszłowe, krzyż- żebrowe. Żebra profilowane, wsporniki i zwornik jw. Hall: bezstyłowy zachowały się tylko wolutowe wsporniki łuku pełnego nad wejściem do korytarz w przybudówce wsch. Klatka schodowa ryg. Żeliwo-stalowa, balustrada kuta, łąk przeszła na kielichowatych wspornikach dekorowanych dwoma liśćmi.

Instalacje: elektryczna, grzewcza, c.o., wodno-kanalizacyjna, gazowa, wentylacyjna, odgromowa, telefoniczna.

Wyposażenie: wymieniona stolarka okienna i drzwiowa, kraty, ozdobne w przyziemi i elewacji pd.-zach. zwłaszcza w oknie sieni, balustrady na dachu i tarasie, ogrodzenie stalowe, w hallu lamperia ze struktury putz.

5. OPIS WARUNKÓW PRZECHOWYWANIA OBIEKTU

Obiekt jest budynkiem usytuowanym u zbiegu trzech ulic. Elewacja budynku w tym elementy drewniane niszczą przy zacinających deszczach. Niezabezpieczone drewno nasiąka i wysycha od palącego słońca od południa. Przez lata budynek podlegał naturalnym procesom starzenia i niszczenia materii. Z czasem uległy działalności drewnojadów. Drewniane elementy były kilkakrotnie odnawiany co można zauważyć w naturalnych odkrywkach kolorystycznych. Farba oraz lakier miejscami łuszczą się i odpadają. Poszczególne części obiektu zachowały swą oryginalną formę.

Zmienne warunki klimatyczne panujące na zewnątrz spowodowały pęknięcia i rozluźnienia połączeń stolarskich. Okresowe zmiany wilgotności nie pozostały także obojętne dla drewna. Powstają liczne ubytki wybrzuszenia odpajają się i osypują. Przyczyną zniszczeń są także czynniki biologiczne pleśnie oraz grzyby. Ich działalność powoduje murszenie drewna.

6. STAN ZACHOWANIA ORAZ PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Obecny stan zachowania jest dostateczny. Widać poszarzałe drewno z licznymi ubytkami wyglądającymi na obecność drewnojadów. Należy sprawdzić czy są one aktywne. W razie konieczności przeprowadzić zabiegi dezynfekcji przez iniekcję punktową w otwory. Drewniane elementy bez bieżącej konserwacji wystawione na działanie czynników atmosferycznych bardzo szybko niszczą. Jak widać stare powłoki straciły już swoje właściwości ochronne, gdyż zostały ich bardzo małe fragmenty. Reszta widoczna w postaci osypujących się fragmentów (lakieru?)

7. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Na podstawie wstępnego rozpoznania obiektu stwierdzić można że elementy dekoracji drewnianej poddasza wymagają pilnej konserwacji. Ze względu na to iż drewno jest zmuśnięte i zaatakowane przez drewnojady. Nie posiada już zabezpieczenia w postaci farby ani lakieru. Przez co namaka i sennie niszczyć strukturę drewna.

A ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

1. Wykonanie fotografii przed przystąpieniem do pracy.
2. Zabezpieczenie terenu wokół obiektu przy pomocy folii
3. Rozstawienie rusztowania
4. Wstępne oczyszczenie z kurzu i brudu przy pomocy miękkich pędzli i szczotek z naturalnym włosiem.
5. Wykonanie inwentaryzacji podczas oczyszczania.
6. Rozspojenie wadliwych i ruchomych połączeń stolarskich usunięcie wtórnych rdzewiejących gwoździ.
7. W razie konieczności demontaż niektórych elementów. O ile ich stan będzie wymagał przewiezienia do pracowni.
8. Wykonanie zabiegów dezynfekcji i impregnacji strukturalnej drewna metodą kąpieli i iniekcji oraz powlekania zależnie od stanu, przy pomocy 10% roztworu paraloidu B72 rozpuszczonego w węglowodorach aromatycznych np. ksylene.
9. Usunięcie wtórnych nawarstwień. Etap poprzedzony będzie przeprowadzeniem prób mechanicznych (przy użyciu skalpeli i noży) i chemicznych ze stopowaniem dla bezpieczeństwa obiektu.
10. Precyzyjne doczyszczanie oraz równolegle będą przeprowadzone zabiegi podklejenia odspojonych elementów drewna przy pomocy kleju poliuretanowego z racji tego iż obiekt narażony jest na działanie czynników atmosferycznych.
11. Oczyszczenie powierzchni drewna przy użyciu delikatnych detergentów i ciepłej wody. Wykonanie prób mechanicznych i chemicznych. W razie konieczności użycie odpowiednich rozpuszczalników.
12. Sklejanie pęknięć oraz połamanych elementów przy użyciu kleju stolarskiego. Przy klejeniu większych elementów osadzenie ich na drewnianych kołkach. W razie konieczności wymiana wzmocnień wykonanych podczas ostatnich napraw.
13. Wykonanie rekonstrukcji niezachowanych elementów rzeźbiarskich i snycerskich. Ubytki formy zostaną odtworzone w drewnie lub żywicy Axson Sc 258. Szczeliny i rozeschnięcia zostaną uzupełnione przez wstawki z drewna osadzone na kleju stolarskim.
14. Kolorystyczne scalenie świeżo wstawionych ubytków drewna z zastosowaniem farb odpornych na warunki atmosferyczne . Np. firmy Tikurilla
15. Zabezpieczenie ochronną warstwą lakieru półmatowego.
16. Po konserwacji ponowny montaż zdemontowanych elementów.

17. Wykonanie dokumentacji opisowej i fotograficznej dokumentującej wszystkie etapy prac konserwatorskich

8. FOTOGRAFIE

Fot 1. Elewacja frontowa z pięknymi ozdobnikami drewnianymi. Mateusz Stankiewicz 2024

Fot 2. Zbliżenie na drewniany detal roślinny fasady frontowej. Widoczne resztki zabezpieczenia. Mateusz Stankiewicz 2024

Fot 3. Widok ogólny na fasadę budynku NOT. Mateusz Stankiewicz 2024

Fot 4. Widok na detal koła sterowego okrętu, fasady budynku NOT. Resztki farby zabezpieczającej. Mateusz Stankiewicz 2024.

Fot 5. Zmurszałe części konstrukcyjne wymagające pilnej interwencji fasada z kołem sterowym okrętu. Mateusz Stankiewicz 2024

Fot 6. Widok na drewnianą podbitkę dachu budynku NOT. Mateusz Stankiewicz 2024.

Fot 7 . Widok na drewnianą konstrukcję elewacji budynku NOT. Mateusz Stankiewicz 2024

Fot 8. Widok na drewnianą konstrukcję . Mateusz Stankiewicz 2024.

Fot 9. Detal konstrukcji drewnianej na osi elewacji północno wschodniej .Mateusz Stankiewicz 2024.

Fot 1. Elewacja frontowa z pięknymi ozdobnikami drewnianymi. Mateusz Stankiewicz 2024

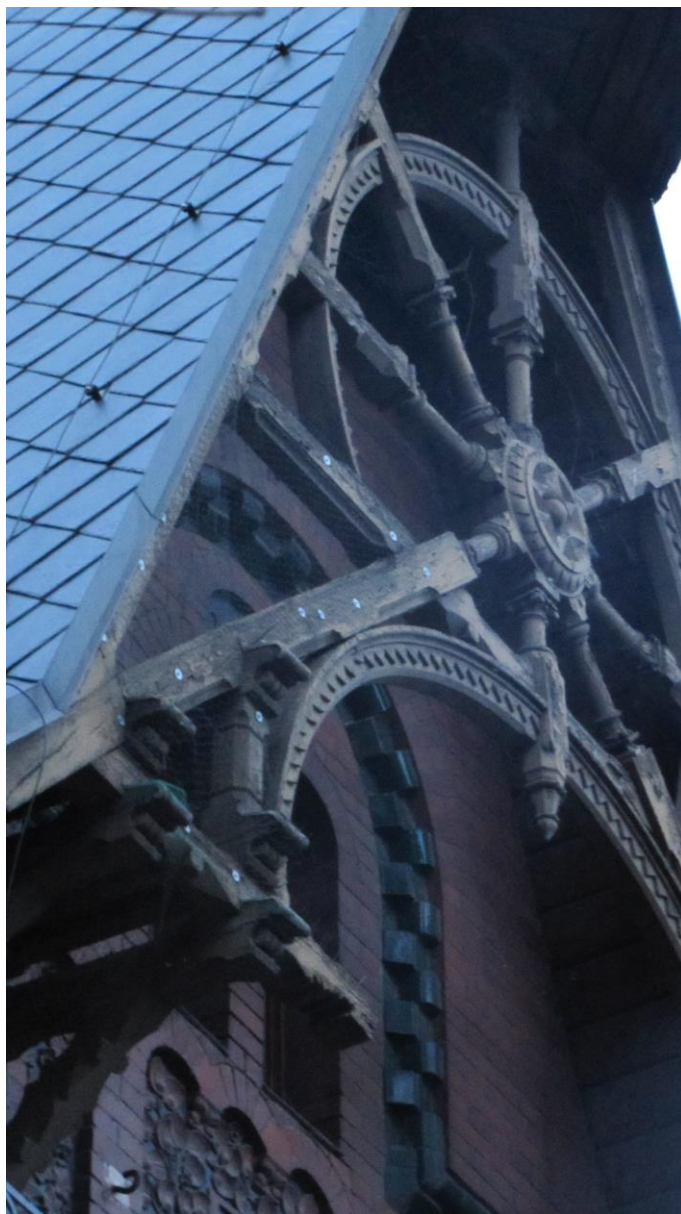

Fot 2. Zbliżenie na drewniany detal roślinny fasady frontowej. Widoczne resztki zabezpieczenia. Mateusz Stankiewicz 2024.

budynku NOT. Mateusz Stankiewicz 2024

Fot 3. Widok ogólny na fasadę

Fot 4. Widok na detal koła sterowego okrętu, fasady budynku NOT. Resztki farby zabezpieczającej. Mateusz Stankiewicz 2024.

Fot 5. Zmurszałe części konstrukcyjne wymagające pilnej interwencji fasada z kołem sterowym okrętu. Mateusz Stankiewicz 2024.

Fot 6. Widok na drewnianą podbitkę dachu budynku NOT. Mateusz Stankiewicz 2024.

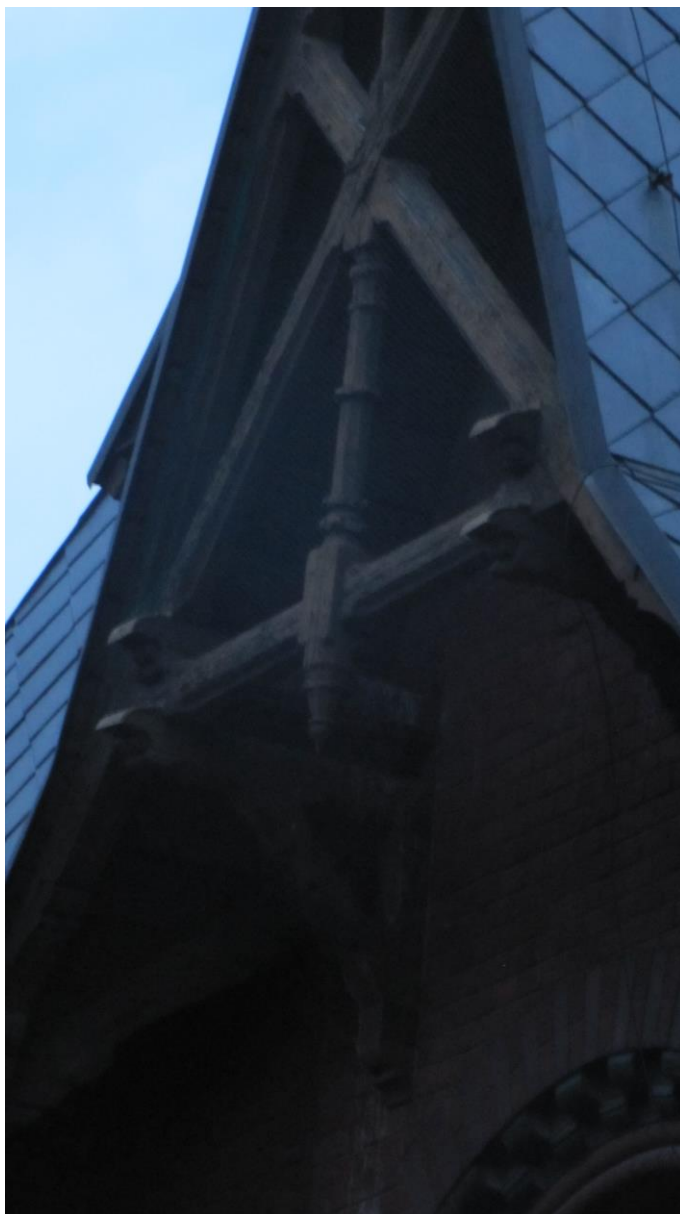

Fot 7 . Widok na drewnianą konstrukcję elewacji budynku NOT. Mateusz Stankiewicz 2024

konstrukcję . Mateusz Stankiewicz 2024.

Fot 8. Widok na drewnianą

Fot 9. Detal konstrukcji
drewnianej na osi elewacji północno wschodniej .Mateusz Stankiewicz 2024.

Bibliografia

- Liegnitzer Einwohnerbuch. Adresbuch, 1930
- Liegnitzer Einwohnerbuch. Adresbuch, 1939
- Studium historyczno urbanistyczne m. Legnicy E. Bandurska, s 132-133, Wrocław 1978
- Karta obiektu wpisana pod nr rejestru